

2024-04-11
S2022/02972
S2024/00804 (delvis)

Socialdepartementet

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Uppdrag till Folkhälsomyndigheten att ta fram en uppdaterad nationell strategi mot hiv/aids med tillhörande handlingsplan

Regeringens beslut

Regeringen ger Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram en uppdaterad nationell strategi och handlingsplan mot hiv/aids och vissa andra sexuellt överförbara infektioner. Den uppdaterade strategin ska utgå ifrån det underlag som Folkhälsomyndigheten tidigare har redovisat på regeringens uppdrag (S2022/02972).

Den uppdaterade nationella strategin och handlingsplanen ska utgå från den epidemiologiska situationen i Sverige. Strategin ska också vägleda arbetet för att insatser ska nå målgrupper som är särskilt viktiga i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, för att minska spridningen och skadeverkningarna av hiv och vissa andra sexuellt överförbara sjukdomar. De insatser som föreslås ska utgå ifrån aktuellt epidemiologiskt och kunskapsmässigt läge och i första hand fokusera på kunskapsframtagning, kunskaps spridning, samordning och uppföljning samt inkludera hela kedjan från prevention till vård. Strategin och handlingsplanen ska bidra till att skapa jämlika förutsättningar för hälsa och på så sätt bidra till det övergripande folkhälsopolitiska målet.

Strategin och handlingsplanen ska även innehålla förslag på insatser avseende den bredare utvecklingen av sexuellt överförbara infektioner där så är särskilt relevant, till exempel utveckling av antibiotikaresistens vid behandling av sexuellt överförbara infektioner. I uppdraget ingår även att belysa rättighetsperspektivet och beröringsområden och synergieffekter med pågående arbete samt relevanta nationella och internationella strategier och handlingsplaner.

Folkhälsomyndigheten ska när uppdraget utförs även beakta befintliga nationella och internationella mål och åtaganden och lämna förslag på hur dessa kan uppnås, om det inte redan har gjorts.

Folkhälsomyndigheten ska inhämta kunskap och erfarenheter samt föra dialog med berörda myndigheter, Sveriges Kommuner och Regioner, de regionala smittskyddsläkarna, kommuner och regioner samt det civila samhället och andra berörda aktörer. I uppdraget ingår även att redovisa hur uppföljning av strategin och handlingsplanen ska genomföras.

Folkhälsomyndigheten ska senast den 29 juli 2024 lämna en redovisning av uppdraget i den del som avser en uppdaterad nationell strategi för hiv/aids till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Folkhälsomyndigheten ska senast den 1 juni 2025 lämna en redovisning av uppdraget i den del som avser en nationell handlingsplan mot hiv/aids till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Folkhälsomyndigheten under 2024 använda 6 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, för budgetåret 2024 uppförda anslaget 2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar, anslagsposten 2 Insatser mot hiv/aids – del till Folkhälsomyndighetens disposition.

Redovisning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Närmare om uppdraget

Det långsiktiga hälsofrämjande och förebyggande arbetet utgör grunden för statens insatser mot hiv/aids. Ökad jämställd och jämlik sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i enlighet med SRHR-strategin och handlingsplanen ska utgöra en prioritering i arbetet även när det gäller hiv.

Stora medicinska framsteg har gjorts sedan det första fallet av hiv upptäcktes i Sverige 1982. Forskning visar exempelvis att det i nuläget inte finns någon risk för smittöverföring vid sexuella kontakter för personer med hivinfektion som har en välinställd behandling. Numera finns det även förebyggande behandling, s.k. Preexpositionsprofylax (PrEP), som minskar risken att bli smittad med hiv och PEP, som kan ges till någon som redan har exponerats för hivsmitta i syfte att förhindra att infektionen får fäste.

Hivpreventionen i Sverige har historiskt varit en framgång. År 2016 uppmärksammades Sverige för att som första land ha nått UNAIDS och WHO:s gemensamma s.k. 90-90-90-mål. Målet innebär att 90 procent av alla som har hivinfektion ska känna till sin infektion, att 90 procent av dem får behandling, och att 90 procent av dem ska ha omätbara virusnivåer. UNAIDS målet har sedan dess höjts till 95-95-95.

Enligt Folkhälsomyndighetens enkätundersökning Att leva med hiv anser de flesta som för närvarande lever med hiv i Sverige att de har en god livskvalitet och är nöjda med livet i allmänhet. Det finns dock fortsatt flera utvecklingsområden, särskilt gällande stigma som ofta kopplas till den s.k. informationsplikten. Regeringen ser positivt på att se över kravet om informationsplikt för hiv. Därtill finns förbättringsområden vad gäller jämlikhet i hälsa, till exempel avseende att säkerställa att det hälsofrämjande och förebyggande arbetet når ut till och är framgångsrikt i alla målgrupper som är särskilt riskutsatta för hivinfektion, i synnerhet de mest marginaliserade. I detta ingår att fortsatt arbeta mot att stigma och diskriminering relaterat till hiv elimineras och att skapa samhällliga förutsättningar för ett gott liv för personer som lever med hiv i hela landet.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Tilde Eriksson

Kopia till

Utrikesdepartementet/MH

Socialdepartementet/SAM, SL

Finansdepartementet/BA, K, SFÖ

Arbetsmarknadsdepartementet/ MRD

Socialstyrelsen

Sveriges Kommuner och Regioner

Hiv-Sverige

RFSL

RFSU

Smittskyddsläkarföreningen